

USNESENÍ

Krajský soud v Hradci Králové – pobočka v Pardubicích rozhodl v senátu složeném z předsedy JUDr. Jana Dvořáka a soudců JUDr. Aleše Korejtky a JUDr. Petry Venclové, Ph.D., v právní věci navrhovatele: **Česká pirátská strana**, se sídlem Praha 3, Dalimilova 6, zastoupené: Mgr. Filip Hajný, advokát, se sídlem AK Praha, Kolínská 1983/20, 130 00 Praha 3 – Vinohrady, za účasti: 1) **Městský úřad Chrudim** se sídlem Pardubická 67, 537 01 Chrudim, 2) **Ing. J.M.**, bytem „X“, 3) **MUDr. V.K.**, bytem „X“, v řízení o návrhu na neplatnost volby kandidátů ve volbách do zastupitelstva Města Chrudim, konaných ve dnech 10. a 11. října 2014,

t a k t o :

- I. Návrh **s e z a m í t á .**
- II. Účastníci **n e m a j í** právo na náhradu nákladů řízení.

O d ů v o d n ě n í :

Krajskému soudu – pobočce v Pardubicích byl dne 24.10.2014 doručen návrh na neplatnost volby kandidátů ve volbách do zastupitelstva města Chrudim konaných ve dnech 10. a 11. října 2014, a to kandidátů Ing. J.M. (Komunistická strana Čech a Moravy) a MUDr. V.K. (Koalice pro Chrudim). Jediným důvodem pro předložení návrhu, jak vyplývá z jeho textu, byl názor navrhovatele o tom, že „5 % uzavírací klauzule obsažená v ust. § 45 odst. 1 zák. č. 491/2001 Sb. je z důvodu vyličených níže v rozporu s ústavním pořádkem“, přičemž proto navrhovatel navrhl, aby soud řízení přerušil a předložil Ústavnímu soudu návrh na zrušení § 45 odst. 1 zák. č. 491/2001 Sb., o volbách do zastupitelstev obcí, v platném znění (dále jen zákon o volbách do zastupitelstev obcí), a to pro údajný „rozpor s ústavním pořádkem“. Dále návrh obsahoval rozsáhlou argumentaci navrhovatele o rozporu zmíněné „uzavírací klauzule“ s ústavním pořádkem, když navrhovatel v části označené jako „Shrnutí“ vymezil jako základní skutečnosti pro posouzení tohoto souladu zejména to, že klauzule omezuje svobodnou soutěž politických sil demokratické společnosti, omezuje rovnost hlasovacího práva všech voličů, omezuje právo na přístup občanů k voleným funkcím za rovných podmínek, omezuje právo občanů na území samosprávu, dále že takováto omezení politických práv by byla ústavně přípustná pouze za předpokladu, že by sledovala legitimní cíl a byla způsobilá tohoto cíle dosáhnout, že by byla potřebná a zároveň by zákonodárcem zvolené řešení omezovalo práva zaručená ústavním pořádkem pouze v míře nezbytné pro dosažení sledovaného cíle (navrhovatel odkázal na usnesení NSS ze dne 24.6.2014, č.j. Vol 16/2014-69), dále, že z důvodové správy k zákonu o volbách a ani ze záznamu procesu jeho přijímání nevyplývá, že by zákonodárce sledoval při zavádění klauzule určitý legitimní cíl, tvrdil, že není seznatelné, zda je klauzule způsobilá určitého legitimního cíle dosáhnout, z důvodové zprávy k zákonu a ani ze záznamu o procesu jeho přijímání nevyplývá potřebnost zavedení klauzule, nebyla doložena potřebnost legitimního cíle klauzule, omezení práv nejsou minimálním opatřením nezbytným pro dosažení tohoto cíle. Dále obsahuje návrh popis zrození uzavírací klauzule, výběr z „relevantní“ judikatury a závěr, který dále rozvádí názory navrhovatele o neústavnosti zmíněného ustanovení zákona o volbách. V části V. návrhu pak

navrhovatel konkrétně uvádí, že „*vlivem klauzule*“ by byli zvoleni kandidáti Mgr. J.S. za Českou pirátskou stranu a V.M. z TOP 09, přičemž by byla neplatná volba v záhlaví tohoto usnesení jmenovaných kandidátů. Závěrečný návrh obsahuje to, aby soud jednak přerušil řízení a předložil Ústavnímu soudu návrh na zrušení § 45 odst. 1 zákona o volbách a dále, pokud „*soud vyhoví*“ tomuto návrhu, tak „*se navrhuje*“, aby po zrušení uzavírací klauzule Ústavním soudem soud rozhodl, že volba kandidátů Ing. J.M. a MUDr. V.K. byla neplatná, a že byli řádně zvoleni kandidáti Mgr. Lic. J.S. z České pirátské strany a V.M. z TOP 09.

Z petitu návrhu jednoznačně vyplývá, že navrhovatel se návrhem na neplatnost volby kandidátů domáhá rozhodnutí soudu o neplatnosti volby kandidátů až poté, co předloží soud návrh Ústavnímu soudu na zrušení § 45 odst. 1 zákona o volbách, který upravuje pěti procentní uzavírací klauzuli, tj. umělý práh pro získání mandátu ve volbách do zastupitelstev obcí, tj. konkrétně ve volbách do zastupitelstva města Chrudim konaných ve dnech 10. a 11.10.2014. Jediný důvod pro vydání rozhodnutí o neplatnosti voleb zmíněných kandidátů spatřuje navrhovatel v podstatě v neústavnosti zmíněné uzavírací klauzule a navrhuje tak, aby soud nejprve předložil návrh na zrušení zmíněného ustanovení zákona o volbách do zastupitelstev obcí Ústavnímu soudu, tedy postupem podle ust. čl. 95 odst. 2 Ústavy České republiky, podle něhož **„dojde-li soud k závěru, že zákon, jehož má být při řešení věci použito, je v rozporu s ústavním pořádkem, předloží věc Ústavnímu soudu.“**

Navrhovatel však **přehlédl** čl. 95 odst. 1 Ústavy České republiky, podle něhož **„soudce je při rozhodování vázán zákonem a mezinárodní smlouvou, která je součástí právního předpisu...“**. Ve volebních věcech, tedy i v řízení o návrhu na neplatnost volby kandidáta, je tak soud vázán platnou právní úpravou a právě v tomto řízení posuzuje, zda došlo k porušení volebního zákona a souvisejících právních předpisů, či nikoliv. Až v případě, že pokud sám dojde k závěru, že aplikovaný právní předpis je v rozporu s ústavním pořádkem, tak vzniká důvod pro předložení věci Ústavnímu soudu (čl. 95 odst. 2 Ústavy České republiky). Soud je v uvedeném řízení povinen vypořádat se samozřejmě s důvody, které uvede navrhovatel v návrhu jako důvody neplatnosti volby kandidáta. To však samo o sobě bez dalšího neznamena, že pokud soud sám dospěje dle cit. čl. Ústavy České republiky k závěru, že aplikovaný právní předpis není v rozporu s ústavním pořádkem, tak že je povinen ex officio v odůvodnění svého rozhodnutí obšírně vysvětlovat důvody tohoto svého závěru a obhajovat zákonnost aplikovaného právního předpisu. Pokud navrhovatel v soudním řízení, tedy i v dané věci, uvede v návrhu rozsáhlou argumentaci za účelem prosazení svého subjektivního názoru o tom, že aplikovaný právní předpis je v rozporu s ústavním pořádkem a navrhone, aby soud předložil návrh na zrušení aplikovaného právního předpisu či jeho části Ústavnímu soudu, tak je **„plně odkázán na názor obecného soudu, který má povinnost obrátit se na Ústavní soud pouze tehdy, jestliže sám dojde k závěru, že zákon, jehož má být při řešení věci použito, je v rozporu s ústavním zákonem“** (srov. **nález Ústavního soudu ze dne 13.10.1999, sp. zn. Pl. ÚS 30/98**). Krajský soud byl pouze povinen zjistit, zda výše citované ustanovení zákona o volbách je či není v rozporu s ústavním pořádkem, a pokud k takovému závěru soud nedospěl, tak nebyl povinen „sáhodlouze“ zdůvodňovat navrhovateli, proč se neztotožnil s jeho argumentací obsaženou v návrhu.

V dané věci krajský soud nepřehlédl, že i ve volbách do Parlamentu České republiky obsahuje platná právní úprava zmíněnou uzavírací klauzuli, přičemž její ústavností se již Ústavní soud opakovaně zabýval (srov. zejména nálezy Ústavního soudu vydaných ve věcech sp. zn. Pl. ÚS 25/96, Pl. ÚS 42/2000 a usnesení Pl. ÚS 2/14). Z uvedeného důvodu bylo tedy

podstatné, jaký názor zaujal samotný **Ústavní soud** k ústavnosti zmíněného ustanovení týkajícího se uzavírací klauzule, a to v posledním rozhodnutí, v usnesení ze dne 19.8.2014, vydaného ve věci sp. zn. Pl. ÚS 2/2014, který navrhovatel zřejmě přehlédl (anebo účelově pomínil). V tomto posledním nálezu dospěl Ústavní soud k závěru, že od předchozích závěrů vyslovených ve výše citovaných rozhodnutích se „*Ústavní soud nemíni odchylovat*“, a zároveň na ně „*ve stručnosti odkazuje, přičemž zdůrazňuje z těchto rozhodnutí pouze některé nosných myšlenek: - je připuštěno jisté omezení diferenciací při rozdělování mandátu; - cílem voleb není pouze vyjádření politické vůle jednotlivých voličů a pořízení jen diferenciovaného zrcadlového obrazu politických postojů voličů, nýbrž volby a volební systém musí mít na zřeteli schopnost přijímat i taková rozhodnutí na základě vůle parlamentní většiny; - z hlediska principu reprezentativní demokracie je přípustné zabudovat do volebního mechanismu určité integrační stimuly; - zvyšování hranice omezovací klauzule nesmí ohrozit demokratickou substanci voleb.*“ Dále **Ústavní soud** konstatoval, že „*zachování integračního prvku, který v sobě nese uzavírací klauzule, je aktuální a žádoucí i v současné době*“ a že „*ostatně i z komparativního srovnání různých volebních systémů vyplývá, že existují různé přístupy, přičemž volební systém v České republice žádným způsobem nevybočuje z modelu aprobovaného v různých demokratických zemích.*“ Daným problémem se zabýval i **Nejvyšší správní soud**, který rovněž odmítl obdobný návrh stejného navrhovatele na zrušení ustanovení zákona o volbách do Parlamentu České republiky, jenž obsahuje shodně jako zákon o volbách do zastupitelstev obcí uvedenou uzavírací (či vyřazovací) klauzuli. Nejvyšší správní soud se v usnesení ze dne 27.11.2013, č.j. Vol 142/2013-72, podrobně zabýval problematikou uzavírací klauzule, přičemž mimo jiné dospěl k závěru, že „*trvá potřeba integračních stimulů, zejména proto, aby neomezenou proporcionální soustavou nedošlo k roztříštění hlasů mezi velký počet politických stran.*“ Nejvyšší správní soud tedy nedospěl k závěru o neústavnosti uzavírací klauzule, přičemž jeho závěry potvrdil i Ústavní soud v usnesení ze dne 19.8.2014, sp. zn. Pl. ÚS 2/14. V dané věci se jedná o shodnou problematiku a krajský soud je názoru, že uvedené závěry obsažené v judikatuře Ústavního soudu a Nejvyššího správního soudu lze aplikovat i v dané věci, tedy krajský soud nezjistil důvod pro přerušení řízení a předložení návrhu na zrušení citovaného ustanovení zákona o volbách obsahující uzavírací klauzuli Ústavnímu soudu, přičemž toto ustanovení není podle názoru krajského soudu v rozporu s ústavním pořádkem. Ostatně ani z navrhovatelem citované judikatury v návrhu, z níž navrhovatel účelově vytrhává části odůvodnění rozhodnutí, které se mu evidentně účelově „hodí“, nevyplývá závěr o důvodnosti pro prosazení jeho návrhu (např. citace z usnesení NSS ze dne 24.6.2014, č.j. Vol 16/2014-69, z něhož navrhovatel uvádí obecné názory o tom, že „*existenci omezovací klauzule je třeba v každém případě podmínit pouze závažnými důvody*“, a že „*i pro omezovací klauzuli platí...zásada minimalizace státního zásahu v poměru ke stanovenému cíli. Proto je třeba vykládat i potřebu volebních omezení....*“). Z toho, stejně tak z navrhovatelem uvedených dalších skutečností (třeba z jím popsáního procesu „*Zrození uzavírací klauzule*“), nelze vyvodit závěr o neústavnosti uvedené uzavírací klauzule. Naopak jak soud již výše uvedl, z konstantní soudní judikatury vyplývá naprostý opak tvrzení navrhovatele o neústavnosti uzavírací klauzule, přičemž výše uvedené závěry Ústavního soudu a Nejvyššího správního soudu lze aplikovat i v projednávané věci (argumentace soudu viz výše). Krajský soud považuje problematiku uzavírací klauzule z hlediska ústavnosti právní úpravy ji upravující za uzavřenou, a to i na „poli“ voleb do zastupitelstev obcí, když se jedná o stejný institut, který je třeba v duchu zásady jednotnosti právního řádu, při použití přiměřené dávky rozumnosti, posuzovat z tohoto hlediska stejně.

Protože krajský soud nedospěl k závěru o neústavnosti výše uvedeného ustanovení zákona o volbách a nedospěl k závěru o nutnosti předložit návrh na jeho zrušení Ústavního soudu, přičemž navrhovatel žádný jiný důvod pro neplatnost voleb v návrhu neuvedl, posoudil soud návrh jako nedůvodný a musel jej zamítnout.

Výrok o náhradě nákladů řízení se opírá o ust. § 93 odst. 4 s.ř.s., podle něhož nemá žádný z účastníků právo na náhradu nákladů řízení.

Podle § 93 odst. 5 s.ř.s. soud usnesení doručí účastníkům a vyvěsí jej na úřední desce soudu, přičemž usnesení nabývá právní moci dnem vyvěšení.

Poučení: Proti tomuto usnesení není přípustný opravný prostředek (§ 104 odst. 1 s.ř.s.).

V Pardubicích dne 11. listopadu 2014

JUDr. Jan Dvořák v.r.
předseda senátu

Za správnost vyhotovení:
Vladimíra Píchová